
La participació dels governs locals en les polítiques d'immigració: Les competències municipals en matèria d'immigració.

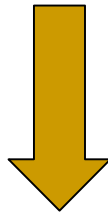
Dr. Ignasi Camós Victoria.

Professor titular de Dret del Treball i de la Seguretat Social.
Universitat de Girona.

Membre de la Càtedra d'Immigració, drets i ciutadania.

Introducció (I).

- Punt de partida:
- Cal tenir present la dimensió local del fet migratori.
- L'Administració local com a Administració gestora del fet migratori: la proximitat com a factor catalitzador.



Un dels reptes, si no el repte principal, de l'Administració Local (segle XXI): com integrar la “nova ciutadania” en un context molt especial com és el municipi: espai de convivència i de relació ciutadana. No exempta de conflictes/tensions.

Introducció (II).

- El repte és comú però les accions a desenvolupar divergeixen segons el municipi i, dins d'un municipi, segons la realitat d'aquest.
- Cal destacar: l'important paper del municipi en l'objectiu final de la política d'immigració:

la integració social dels nous ciutadans que arriben al municipi, desenvolupant una encertada política d'acollida i acompanyament que enforteixi la cohesió social i la convivència multicultural dins del municipi.

Introducció (III).

- Cal tenir en compte tres qüestions importants:
- 1. La necessitat de situar la immigració com una de les prioritats en l'agenda política. Cal actuar amb valentia i responsabilitat, i de manera proactiva per evitar l'ús partidista: “oposició”.
- 2. Cal apostar per un increment de recursos destinats a reforçar els serveis públics. Raó: increment població usuària. Cal evitar el risc d'exclusió i/o substitució de la població autòctona per la nouvinguda.
- 3. La legislació d'estrangeria ha viscut sempre d'esquenes al paper de l'Administració local. Excepció: RD 2393/2004, de 30.12. Arrelament social / adequació d'habitatge pel reagrupament familiar

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (I).

Punt de partida:

- Marcat per un complex entrecreuament de títols competencials, així com per la transversalitat d'alguns conceptes: *integració social* i *cohesió social*.
- Resultat: “*Presumpció de competències a favor dels ens locals*” quan es tracta de qüestions que poden ser resoltes dins l'espai territorial del municipi.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (II).

- La participació dels governs locals en la gestió del fet migratori.
- ¿Quin és l'espai? ¿Quina relació s'estableix envers les altres Administracions?

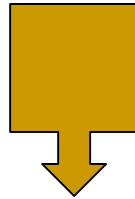
Espai i relació marcats per un dèficit estructural del nostre sistema:



No hi ha una delimitació d'espais d'actuació ni de responsabilitats. L'administració local sovint actua, malgrat la manca de competències i davant la passivitat d'altres administracions, en tant que Administració de proximitat, per tal de fer front a les necessitats de la població resident en el seu municipi.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (III).

- El marc legal de competències genera un fet inqüestionable:



Disfuncionalitat entre la **capacitat d'incidència del món local en el disseny de les polítiques d'immigració** (estatals i, en menor mesura, autonòmiques): competència exclusiva de l'Estat: 149.1.2 de la CE, en relació amb art. 138 de l'EAC, i la **gestió pràctica del fet migratori**.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (IV).

- Fins l'any 2004:

Participació entitats locals: participació institucional en òrgans de consulta, informació i assessorament.

1. Consell Superior de Política d'Immigració. Òrgan creat l'any 2001 [RD 344/2001, de 4 d'abril, i modificat D 507/2002, de 10 de juny]. 10 vocals de 47.
2. Fòrum per a la Integració Social dels immigrants. Òrgan creat pel RD 367/2001, de 4 d'abril. 2 vocals de 24.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (V).

■ Actualitat: EAC-2006:

Article 84: competències locals:

(...)2. Competències pròpies:

(..)m. La regulació i prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'atenció primària *i foment de les polítiques d'acolliment d'immigrants*: ¿incidència i abast?

En relació amb art. 138.1 a) EAC: Correspon a la Generalitat:

a) Competència exclusiva en matèria de primer acolliment de les persones immigrades.

(...)

d) L'establiment per Llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (VI).

- *Ad futurum*: Avantprojecte de Llei Bàsica del Govern i l'Administració local, 3.5.2006.

http://www.map.es/iniciativas/nueva_agenda_territorial/reforma_gobierno_local/parrafo/03/document_es/ANTEPROYECTO_DE_LEY_BASICA_DEL.pdf

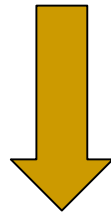
Article. 24 lletra f).

- Proposta d'atribució a les Corporacions Locals de competències en matèria d'immigració, a l'objecte d'elaborar i executar polítiques pròpies “en el marc que, com a mínim comú, fixin les normes amb rang de llei de l'Estat i de les Comunitats Autònomes”.
- Avantprojecte atribueix **potestat normativa – limitada** - als municipis en matèria d'immigració. De difícil concreció i execució pel fet d'estar supeditada al mínim comú: concepte jurídic indeterminat.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (VII).

Centrant-nos en el marc actual de competències:

- Art. 25 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril de la LBRL- Llei Reguladora de les Bases de Règim Local: clàusula general de competències que actua de forma expansiva com a presumpció de competència:



Els municipis: “poden promoure qualsevol classe d'activitat i prestar qualsevol servei públic que contribueixi a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal”.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (VIII).

- Art. 25 inclou un llistat, en l'apartat 2n, de les competències que els municipis exerceixen en els termes de la legislació de l'Estat i de les CCAA on, si bé no s'inclou cap competència expressament vinculada a la immigració, sí d'altres que tenen rellevància clara pel que fa a la gestió del fet migratori.

- a) seguretat en els llocs públics.
- d) promoció i gestió d'habitatges.
- h) protecció de la salut pública
- i) participació en la gestió primària de la salut
- j) cementiris i serveis funeraris
- k) prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social.
(...)

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (IX).

Dèficits pel seu desplegament:

1. Manca concreció del seu contingut.
2. Gran majoria subjectes a un règim de competència concurrent entre l'Estat i les CCAA.

Recapitulació: l'abast competències pròpies és limitat i la seva projecció davant del fet migratori no està exempta de complexitat, atesa la falta d'un títol competencial exprés i el difícil encaix de la nova realitat de la immigració davant de normes massa rígides.

El Règim de competències de les Adm Locals en matèria d'immigració (X).

Opinió personal:

- Atès el difícil marc legal, des del punt de vista formal, de distribució de competències a favor de les Adm. Locals, les possibilitats de delegació que reconeix els arts(s) 2 i 27 LBRL haurien de permetre ordenar millor l'actual marc de competències en aquest àmbit, sobre la base de l'interès propi i real de l'Adm. Local per a la gestió més directa i eficaç d'allò que gira al voltant del fet migratori i que incideix molt especialment sobre la cohesió social i la integració de la població nouvinguda.
- Caldria, doncs, superar la concepció que estem davant d'una competència exclusivament estatal.

El Règim de competències de les Adm. Locals en matèria d'immigració (XI).

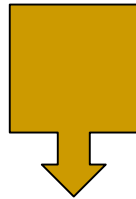
- El paper dels municipis en la pràctica quotidiana no es correspon, ni de bon tros, al que els atribueixen les normes, tant les que defineixen el règim general de competències com les lleis sectorials.
- L'actuació dels municipis davant del fet migratori excedeix amb escreix el que els correspondria d'acord amb els títols competencials, de tal manera que s'imposa una clara revisió de la consideració de l'estrangeria com a títol estatal amb caràcter omnicomprensiu i plenament determinant de les qüestions vinculades a la qüestió migratòria.

El Règim de competències de les Adm. Locals en matèria d'immigració (XII).

- Competències locals vinculades al fet migratori:
- Habitatge. Fonament: art. 25. 2 d) LBRL
- Assistència sanitària. Fonament: art. 25.2 i) LBRL
- Ensenyament. Fonament: art. 25. 2n) LBRL
- Serveis Socials. Important Decret 17/1994, de 16 de novembre i Decret 188/2001, de 8 de juny.

El Règim de competències de les Adm. Locals en matèria d'immigració (XIII).

- A manera de reflexió o síntesi final:



La nova realitat social de la immigració requereix una obligada política de cooperació i coordinació entre totes les Administracions Públiques implicades (estatal, autonòmiques i locals), una millor definició de l'àmbit de competències reals i una millor distribució efectiva de recursos.

-
- Moltes gràcies per la seva atenció.
 - Ignasi Camós Victoria.
 - [ignacio camos@udg.es](mailto:ignacio_camos@udg.es)
 - dir.cidc@udg.es